

INFORMATIKA DARSLARIDA TA'LIMNING INTERFAOL USULLARIDAN FOYDALANISH VA ULARNING AHAMIYATI

Nurova Madinabonu Salim qizi
Navoiy viloyati Qiziltepa tuman
2- son kasb- hunar maktabi
Informatika fani o`qituvchisi

Annatsiya: Ushbu maqolada informatika va axborot texnologiyalari fanini o`qitishda kompyuter amaliy dasturlaridan biri Power Point dasturida yaratilgan ta'limning interfaol usullari keltiriladi. Ta'limning bu interfaol usullari e'tiborni, kuzatishni shakllantirishga, xotirani, fikrlashni, tashabbusni rivojlantirishga yordam beradi. O`quvchi va o`qituvchi o`rtasidagi munosabat o`rnatishni ta'minlaydi. O`quvchilarni ushbu fanga bo'lgan qiziqishini yanada orttiradi.

Kalit so'zlar: interfaol usullar, chigil yozdi usuli, zakovat usuli, mo'jizalar maydoni usuli, zinama-zina usuli, zukko haydovchi usuli.

Kirish: Hozirgi vaqtda o'qitishga yondashuv hayot va faoliyatning rivojlanish dinamikasining o'ziga xos xususiyatlari, turli xil ta'lim texnologiyalarining o'ziga xosligi va shaxs, jamiyat va davlat ehtiyojlaridan kelib chiqqan holda o'quv jarayoniga yangilik, innovatsiyalarni kiritishga qaratilishi kerak.

Bugungi kunda o`quvchining mustaqil o`zlashtirishi, bilim olishi va idrok etishi uchun sharoit yaratmasdan turib, ko`zlangan maqsadga erishish, o`qitish muammolarini hal etish mumkin emas. Zamonaviy o`qituvchining vazifasi maktab o`quvchilariga bilim berish emas, balki motivatsiya yaratish va o'zini o'zi tarbiyalash uchun ko'nikmalar to'plamini shakllantirishdir. Albatta, o`qituvchi yordamisiz o`quvchiga hech qanday mahorat kelmaydi. Bu to'quvchining shaxsiy shakllanishiga va uning rivojlanishiga olib keladi. Ta'limning interfaol usullari o`qituvchiga o`quvchilarni dars bilan qiziqtirishga, ularni faol ishtirok etishga, natijalarga erishishga va jamoaviy ishlashga undashga yordam beradi.

Boshqa tomondan, ular ma'lum bir didaktik vazifani hal qilishadi: yangi materialni o'rganish yoki o'tilganlarni takrorlash va mustahkamlash, ta'lim ko'nikmalari va ko'nikmalarini shakllantirish.

Asosiy qism:

“CHIGIL YOZDI” USULI

Dars boshlanishida bu usul darsga o`quvchilarni ruhiy tayyorlash va dars yarmida o`quvchilar diqqatini mashg'ulotning keyingi bosqichiga moslash uchun qo'llaniladi. Bu usulda men kompyuterning asosiy, ichki va qo'shimcha qurilmalarini

vazifalarini o'quvchiga she'riy tarzda bayon etaman. O'quvchidan esa bu qurilmaning

Qurilmalar ichida
Eng kattasi bo'laman
Barcha ichki qurilma
Mujassamlashgan menda
Qani aytchi bolajon
Men qaysi qurilmaman?

qanday qurilma ekanligini topish talab etiladi.

Men ichki qurilmaman
Vazifam mening doim
Qurilmalar ishini
Boshqarishdan iborat
Toppingchi bilag'onlar
Men qaysi qurilmaman?

TIZIMLI BLOK

PROTESSOR

Matnli yo grafikli
Ma'lumot tasvirlayman.
Xoh u bo'lsin eng qimmat
Yoki bo'lsin eng oddiy.
Qani topchi bilimdon
Men qaysi qurilmaman?

Vazifam mening doim
Axborotni kiritish
Foydalanuvchi kishini
Osonlashtirish ishini.
Qani topchi topag'on
Men qaysi qurilmaman?

SICHQONCHA

MONITOR

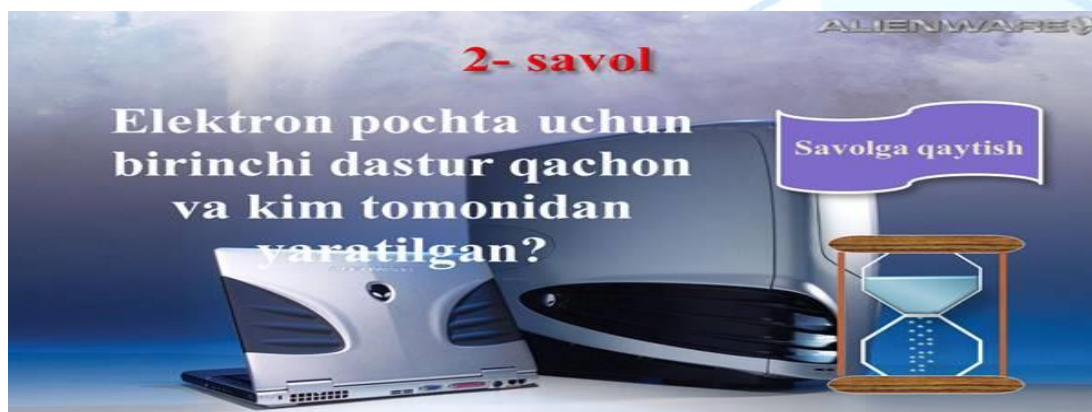
“ZAKOVAT” USULI

Zakovat usuli asosan darsni o'tilgan mavzuni takrorlash hamda darsni mustahkamlash qismlarida o'tkaziladi. Bu usul o'quvchilarni mustaqil fikrlashga, tezkorlik bilan javob berishga undaydi. O'quvchining fanga bo'lgan qiziqishini oshiradi. Bu usul o'quvchilarning o'tilgan mavzuni qay darajada o'zlashtirganligini aniqlashda ham yordam beradi. Zamonaviy o'qituvchi kompyuterning amaliy dasturlarida ishlashni mukammal bilishi lozim. Zakovat usuli “Zakovat” intellektual o'yiniga o'xshab ketadi. Bu usul Power Point dasturida tayyorlanadi. Baraban o'quvchi tomonidan bosiladi.

Strelka qaysi savolga borib tuxtasa o'sha savol ochiladi

O'quvchi tomonidan savolga javob berilgandan keyin, savolning javobi ochiladi. Shu tariqa 12 savol ochiladi. Bu usulda 12 o'quvchi 1 balldan olish imkoniyatiga ega

bo'ladi.

MO'JIZALAR MAYDONI USULI

Mo'jizalar maydoni usuli o'quvchini tez idrok qilish va hozirjavoblikka chorlaydigan usuldir. Yangi mavzuni o'tishda o'quvchilar bilimini sinashda bu usul qiziqarliligi, tafakkur va xotirani o'stirishi bilan ajralib turadi.

Bu usulni men Power Point dasturida ishlab chiqdim. Bu usulni tuzishda men har xil animatsion (harakatlanuvchi) effektlardan foydalanman. Bu usulda dastlab javob so'z kataklarda yashiringan holda chiqadi, keyin savol chiqadi. O'quvchini hozirjavoblikka chorlovchi so'zlar, ya'ni vaqtga qara, qani top, tezroq top kabi so'zlar har xil harakatlar va rasmlar bilan birga chiqadi. Agar o'quvchi so'zni topa olmasa,

javob soʻzning birinchi harfi ochiladi. Soʻz topilgandan keyin oʻquvchi qarsak va musiqa bilan olqishlanadi.

Shu tariqa savollar oʻquvchilarga ketma-ket beriladi.

ZINAMA-ZINA USULI

Zinama-zina usuli oʻquvchilar diqqatini bir joyga toʻplab, ularni ongli tafakkurlashga chorlaydi. Bu interfaol usulni deyarli barcha oʻquv fanlarida samarali qoʻllash mumkin.

ZINAMA-ZINA USULINI TUZISH TARTIBI

Bizga ma'lumki mahoratli oʻqituvchi kompyuter dasturlarida mukammal ishlay olishi shart. Bu usul kompyuterning amaliy dasturlaridan boʻlgan Power Point dasturida tuzilgan. “Zinama-zina” usuli oʻquvchilarni ruhiy dam olishini taʼminlaydi. Oʻquvchilarga navbati bilan 5 ta savol beriladi. Savollarning javoblari zinalarda yashiringan boʻladi. Oʻquvchilar tomonidan toʻgʻri javob aytilgunga qadar zina ochilmaydi. 5 ta zinadagi 5 ta savolga toʻgʻri va toʻliq javob berilsa, qushcha inidan uchib chiqadi va sayrab beradi.

ZUKKO HAYDOVCHI USULI

Bu interfaol usulni amaliyotda qoʻllashdan maqsad, dars jarayonida oʻquvchilarning mantiqiy fikrlashini tarkib toptirish va ularning bilim olishga qiziqtirish hisoblanadi. Bu usuldan barcha aniq va maxsus fan oʻqituvchilari foydalansa boʻladi. Dars jarayonida bu usuldan foydalanilganda kollej oʻquvchilarining tanlagan kasblariga ham bogʻlab ketilsa boʻladi. Bu usulni men quyidagi tartib boʻyicha yaratdim:

Jadvalga oʻtilgan va yangi mavzu boʻyicha 20 ta termin ketma –ket shaklda joylashtirilgan. Masalan, informatika fanining asosiy elementi nima (axborot), bu

elementni qayta ishlovchi vosita (kompyuter), kim tomonidan kiritiladi (foydalanuvchi), ikkalasi o'rtasidagi bog'lanish (interfeys) va h... Sohaga bog'lab mashina joylashtirilgan. Mashinadagi jihozni manzilga yetkazish uchun o'quvchidan jadvaldagi 20 ta termini yo'l shaklida chizilib topilishi talab etiladi. O'quvchining to'g'ri bajarganligini tekshirish uchun Power Point dasturida so'zlarning ustiga yo'l shaklida chiziq qo'yilib chiqiladi va animatsiya (harakat) bilan manzilga yetkaziladi. Avtomobilga ham harakatli animatsiya va avtomobil tovushi qo'yilib, chiziqlardan iborat yo'ldan avtomobil harakatlanib manzilga yetib boradi. Ushbu ekranda chizilgan yo'lni o'quvchilar o'zlari qog'ozga chizgan yo'l bilan solishtiradilar va qanday bajarganliklarini bilib oladilar.

Xulosa: Xulosa qilib aytganda kompyuter texnologiyalari dasturlashtirilgan o'qitish g'oyalarini rivojlantiradi, zamonaviy kompyuterlar va telekommunikatsiyalarning noyob imkoniyatlari bilan bog'liq bo'lgan o'qitishning mutlaqo yangi, hali o'rganilmagan texnologik variantlarini ochadi. Kompyuterni o'qitish texnologiyalari - bu o'quvchiga axborotni tayyorlash va uzatish jarayonlari bo'lib, uning vositasi kompyuterdir. O'quv jarayonida kompyuter texnologiyalaridan, ayniqsa, tasvirlangan o'quv qo'llanmalaridan foydalanish samaradorligi, ularning didaktik imkoniyatlarini amalga oshirish, shubhasiz, eng muhim talab hisoblanadi. Nafaqat og'zaki ma'lumotni to'ldiruvchi, balki ma'lumot tashuvchisi vazifasini bajaradigan vizualizatsiya shakllaridan foydalanish o'quvchilarning aqliy faolligini oshirishga yordam beradi.

Kompyuter texnologiyalari o'qituvchilarga an'anaviy ta'limga xos bo'lgan o'qitish faoliyati turlaridan voz kechish imkoniyatini ochib, unga intellektual mehnat shakllaridan foydalanish imkoniyatini beradi. Yangi texnologiyalardan foydalanish o'quvchilarga nafaqat fanni yaxshiroq o'rganish, balki olingan ko'nikmalarni ham o'zlashtirish imkonini beradi.

Foydanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. B.J.Boltayev va boshqalar "Informatika va hisoblash texnikasi asoslari" Cho'lpon 2015-yil.
2. Информационные и коммуникационные технологии в дистанционном обучении: Специальный учебный курс / пер. с англ. Майкл G.Мур, U.Макintosh, L.Блек и др. М.: Издат.дом «Обучение-Servis», 2006.
3. Polipova T.A. Vnedrenie kompyuternyx texnologiy v prepodavanie inostrannogo yazyka // Inostrannyye yazyki v shkole. – 2009. – №10. – S.11 – 16.